

Další krok k efektivní a šetrné léčbě onkologických pacientů

Fakultní nemocnice Ostrava učinila další krok k efektivní a přitom šetrné léčbě pacientů. Klinika onkologická FNO se jako první v Moravskoslezském kraji zaměřila na minimalizaci vzniku srdečních chorob, jež se u pacientek objevují jako

vedlejší účinky léčby karcinomu prsu. Velmi efektivní formou minimalizování dávky při radioterapii, která zvyšuje pravděpodobnost vzniku pozdějších kardiologických komplikací, je tzv. řízené dýchání.

Pokračování na vnitřní dvoustraně

3. mezioborové sympozium

Ve čtvrtek 12. dubna bylo v Janíkově stodole ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm slavnostně zahájeno 3. mezioborové sympozium s mezinárodní účastí, které pořádala Česká společnost pro úrazovou chirurgii ČLS JEP společně s úzce spolupracujícími společnostmi zabývajícími se léčbou úrazů a poúrazových stavů. Těmi jsou Fakultní nemocnice Ostrava, Lékařská fakulta Ostravské univerzity, Česká kineziologická společnost a základní organizace Profesní a odborové unie zdravotnických pracovníků při Fakultní nemocnici Ostrava.

„Opět jsme se soustředili na výměnu mezioborových zkušeností a zaměřili na nové léčebné postupy, které jsou v posledních letech zaváděny do úrazové chirurgie a rehabilitace,“ představil sympozium jeho prezident doc. MUDr. Leopold Pleva, CSc., přednosta Kliniky úrazové chirurgie FNO, a přiblížil stěžejní témata nového ročníku sympozia. Těmi byla polytraumata, komplexní rehabilitační péče a nové diagnosticko-terapeutické postupy v úrazové chirurgii v návaznosti na léčebnou rehabilitaci.

Pokračování na straně 2

Sledujte nás na
Twitteru @FN_Ostrava.

[www.facebook.com/
FNOstrava](http://www.facebook.com/FNOstrava)

Rubriku #Fakultní nemocnice
Ostrava naleznete na straně 2

Naším cílem je stát se opět regionálním lídrem ve sféře interních oborů

Fakultní nemocnice Ostrava se chce podstatně více soustředit na rozvoj interních oborů, než tomu bylo v minulosti. S tím úzce souvisí i pláno-

vaný vznik nového oddělení a personální posílení Interní kliniky FNO.

„Naším cílem je stát se opět regionálním lídrem

v oblasti interního lékařství a mnohem více než doposud využít potenciál Interní kliniky FNO, který je mimochodem obrovský,“ říká MUDr. Evžen Machytka, Ph.D., ředitel Fakultní nemocnice Ostrava. O tom, že si Interní klinika FN Ostrava zaslouží větší šance na rozvoj, než tomu bylo v posledních deseti letech, je přesvědčen i její přednosta doc. MUDr. Arnošt Martínek, CSc., který konstatuje, že vědecké a rozvojové projekty kliniky zatím bohužel vždy narážely na kapacitní možnosti personálního obsazení pracoviště. Podle něj je proto nezbytné soustředit pozornost na stabilizaci lékařského a nelékařského týmu interní kliniky a na rozšíření počtu kvalitních odborníků v jejím týmu. Jako evidentní komplikaci vnímá docent Martínek fakt, že klinice v dané chvíli citelně chybí střední generace zkušených internistů a dokonce jí hrozí potíže se zajištěním některých specializací.

Pokračování na straně 2

Naším cílem je stát se opět regionálním lídrem ve sféře interních oborů

Pokračování ze strany 1

Ředitel nemocnice MUDr. Evžen Machytka zároveň nastiňuje i možnost rozvoje konkrétních interních oborů.

„Jedním z prvních kroků by měl být vznik gastroenterologického oddělení, které by se mohlo stát jedním ze základních kamenů rozšiřujících se nových oddělení a kliniky. Jde o obvyklý trend, kdy v rámci fakultních nemocnic a pracovišť vázaných na lékařské fakulty neexistuje jen jedna interní kli-

nika, ale větší počet, samozřejmě s různým zaměřením,“ pokračuje a dodává, že ve vzniku tohoto oddělení spatřuje obrovský potenciál jak na poli vědeckém, tak na poli péče o pacienty. „Pozornost však chceme soustředit i na rozvoj dalších interních oborů, jako jsou imunologie, diabetologie a jiné. K tomu je, jak už jsem předeslal, nezbytné personální saturování naší interní kliniky, kterou jsme připraveni podporovat nejen v tomto směru,“ uzavírá.

Rekonstrukce spojovacích mostů, která kromě jiného povede k významným energetickým úsporám, pokračuje.

3. mezioborové sympozium

Pokračování ze strany 1

„V sestřerské sekci jsme se zaměřili na komplexní ošetrovatelskou a rehabilitační péči o úrazového pacienta,“ pokračoval docent Pleva, podle jehož slov na sympoziu vedle významných českých odborníků přednášeli také kolegové ze Slovenska a Polska. „Těší mě, že výrazný podíl na jednotlivých blocích opět měli lékaři a sestry z naší fakultní nemocnice. Vstupy odborníků z Kliniky léčebné rehabilitace FNO, Centra plastické chirurgie a chirurgie

ruky FNO, Kliniky úrazové chirurgie FNO, ortopedického oddělení FNO a dalších pracovišť naší nemocnice byly podle mého mínění pro ostatní kolegy velice cenné. Otevřena byla nejrůznější témata, k nimž patřila například devastující poranění pánve z pohledu mezioborové spolupráce, možnosti fyzioterapie v intenzivní péči, přetěžování dětí ve sportu, sledování depresí u geriatrických pacientů na Klinice úrazové chirurgie FN Ostrava, fyzioterapie u chlapce zasaženého bleskem, mož-

nosti ergoterapeutické intervence u popáleniny elektrickým proudem na předloktí, úrazy na plastické chirurgii, lymfologická péče v traumatologii, amputační poranění ruky ve FNO v letech 2016 a 2017 a další,“ uzavřel docent Pleva, který zde společně se svými spolupracovníky představil výsledky projektu FEMUR TH01020049 za rok 2017 i projekt Tibie FV30348 zaměřený na vývoj nové generace hřebů pro osteosyntézu dlouhých kostí dolní končetiny. -gl-

#Fakultní nemocnice Ostrava

Medicínský start-up inkubátor

Ve středu 21. března se uskutečnilo iniciální setkání rektora VŠB – Technické univerzity Ostrava prof. RNDr. Václava Snášela, CSc., a ředitele Fakultní nemocnice Ostrava MUDr. Evžena Machytky, Ph.D. Setkání bylo zaměřeno na rozvoj intenzivní spolupráce mezi oběma organizacemi. Jedná se především o oblast biomedicín-

ských technologií, IT, nemocničních informačních systémů, možnosti spolupráce na společných grantových projektech, zapojení studentů do výzkumu apod. Schůzka vyústila dohodou obou organizací na uspořádání společného brainstormingu pracovního pojmenovaného Medicínský start-up inkubátor, jehož organizací byl za fakultní nemocnici pověřen náměstek pro vědu a výzkum doc. MUDr. Petr Vávra, Ph.D., a za VŠB-TUO kancléřka Ing. Jana Nowaková, Ph.D. K plánovanému iniciálnímu setkání za účasti odborníků obou zmíněných institucí dojde v květnu na půdě VŠB-TUO.

Spolupráce bude zaměřena na oblast biomedicínských technologií, IT, nemocničních informačních systémů atd.

Informace o personálních změnách

S účinností od **1. dubna 2018** byla **Mgr. Andrea Vylčilová** jmenována do funkce vrchní sestry oddělení centrální sterilizace.

Mgr. Tatiana Karolčíková
náměstkyně ředitele pro personální řízení

Kongresy a semináře

- **19. dubna**
XX. ostravský internistický den
- **17. až 20. září**
IEEE Healthcom 2018
- **19. dubna, 7. června, 18. října**
Péče o stomického pacienta
- **20. září, 25. října**
Péče o nehojící se rány

Kolektivní smlouva na období 2018 až 2020 je uzavřena

Vážené kolegyně a kolegové,
po intenzivním vyjednávání byla uzavřena kolektivní smlouva na období 2018 až 2020. Rád bych vás informoval o zásadních bodech a novinkách, které podpisem smlouvy vstoupily v platnost. Zaměstnavatel se v roce 2018 zavázal k mezi-

ročnímu nárůstu průměrného platu o 7 procent. Současně se zavázal k nárůstu platů v jednotlivých kategoriích pracovníků o 5 procent, a to zejména za předpokladu, že nedojde k významným změnám v počtu a struktuře zaměstnanců.

I přes odlišný návrh platového růstu zaměstnavatel respektoval společné stanovisko odborových organizací a nárůst v jednotlivých kategoriích podpořil. Navíc se zavázal o 500 korun navýšit příspěvek za směnnost sanitářům a ošetřovatelům, kteří pracují v nepřetržitém provozu.

V letošním roce je rovněž možné čerpat až dva dny zdravotního volna, které slouží zejména k překlenutí náhlé zdravotní indispozice. Bližší podmínky čerpání pracovního volna jsou uvedeny v SOP-ÚN-PŘ-05 Pracovní doba a dovolená na zotavenou.

Za významný benefit považují vyšší individuálního příspěvku za FKSP, který byl pro letošní rok stanoven ve výši 13 tisíc korun. Novinkou je možnost využití individuálního příspěvku na pořízení zdravotní obuvi a optických brýlí, případně lze přispívat i na soukromé životní pojištění. Podmínky čerpání jsou definovány v kolektivní smlouvě.

V rámci rozpočtu FKSP byla navýšena hodnota nepeněžních darů pro bezpříspěvkové dárce krve, a to za získání bronzové medaile na 1 500 korun a za získání stříbrné medaile na 1 700 korun. Současně byl navýšen příspěvek zaměstnavatele na sportovní akce, a to za účelem podpory vaší účasti na sportovních aktivitách pořádaných Fakultní nemocnicí Ostrava.

Děkuji všem účastníkům kolektivního vyjednávání za jejich konstruktivní přístup a klidný průběh jednání a zaměstnancům za trpělivost a zájem o průběh kolektivního vyjednávání.

MUDr. Evžen Machytka, Ph.D.
ředitel Fakultní nemocnice Ostrava

IT v naší nemocnici

GDPR a kybernetická bezpečnost

V posledních týdnech se stále častěji hovoří o termínu GDPR (General Data Protection Regulation), což je vlastně obecné nařízení Evropské unie na ochranu osobních údajů, které má začít platit 25. května tohoto roku.

Pro naši nemocnici to znamená, že lidé, v našem případě pacienti, ale i zaměstnanci, budou mít nová práva týkající se jejich osobních údajů. Lidé budou muset být o svých právech ke svým osobním údajům důkladně informováni a budou moci vznášet námitku proti zpracování, budou moci se doptávat, co se s jejich osobními údaji děje, budou oprávněni vědět, jaké údaje jsou o nich shromažďovány. Nařízení GDPR sice bude platit ve všech organizacích a firmách, ale ve zdravotnictví, daném svou podstatou, platí a budou platit určité výjimky. Minimálně takové, že nelze data o pacientech mazat, kdy se jejich nositelé rozhodnou, což v komerční oblasti možné bude. Jejich osobní data, data o jejich vyšetřeních i jejich genetické a biometrické údaje musejí být ve zdravotnictví dlouhá léta archivovány, proto podléhají přísnému režimu ochrany. S tím přichází nutnost data chránit s maximální obezřetností a pečlivostí. V případě, že dojde k závažnému narušení bezpeč-

nosti při práci s osobními údaji (ztráta, zneužití, nesprávné užití), bude muset nemocnice v závažných případech neprodleně informovat Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), což znamená nebezpečí pokut, a rovněž povinnost informovat osoby, kterých se to bude týkat. Aby k tomu nedošlo, provádí nemocnice již od minulého roku řadu organizačních a technických opatření. Z organizačních je to například zřízení funkce pověřence (Data Protection Officer), který zajišťuje komunikaci s nadřízenými orgány, kontroluje a konzultuje problematiku ochrany osobních dat v nemocnici. Funkce pověřence vychází ze zákona a organizace velikosti naší nemocnice je povinna tuto funkci zřídit. Z technických opatření se jedná o vyšší zabezpečení datových úložišť v IT oddělení, například pořizováním nových diskových polí, nového záložního systému, systémů datové a antivirové ochrany, a to především mobilních zařízení. Notebooky, tablety a chytré telefony, které zaměstnanci nemocnice užívají ke své pracovní činnosti a pracují s nimi i doma, dostanou vyšší míru zabezpečení, která bude hlídat, aby tato zařízení nemohla být napadena viry či infikovaným softwarem a aby se tyto nákazy nemohly v žádném případě přenést do nemocniční počítačové sítě. A tady už jsme

u dalšího bezpečnostního termínu, který nejenže ochranu osobních dat spolurealizuje, ale i komplexně zajišťuje. Jedná se o kybernetickou bezpečnost, která řeší v nemocnici bezpečnost všech dat, IT zařízení a aplikací, veškeré datové a hlasové komunikace uvnitř i vně nemocnice. A nejen to. Kybernetická bezpečnost je rozsáhlý obor využívající právní, organizační, technické a vzdělávací prostředky k zajištění ochrany kybernetického prostoru nemocnice. Řeší se zde také správnost bezpečnostní dokumentace a informovanost zaměstnanců, personální kapacity, zastupitelnost, pravidla spolupráce s dodavatelskými firmami; z technických opatření také fyzická bezpečnost, řízení přístupů k aplikacím, bezpečnostní auditů a vyhodnocování nových bezpečnostních potřeb. Znamená to tedy, že souběžně se zvětšováním závislosti naší práce na moderních technologiích musíme rozšiřovat i nástroje a cíle kybernetické bezpečnosti. Hlídaní kyberprostoru nelze podceňovat. I zde platí povinnost hlásit incidenty Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB), z jehož strany hrozí i nebezpečí pokut.

Ing. Jaroslav Moureček

Portál lékaře

V březnu jsme pro naše lékaře spustili nový portál lékaře. Jedná se o jednoduchý nástroj pro náhled do zdravotnické dokumentace pacienta za posledních 5 let na jednom místě, který čerpá z dat CareCenter/Clinicom:

- epizody, diagnózy, medikace a výkony,
- lékařské zprávy,
- Word dokumenty,
- žádanky a nálezy.

FNO Portál lékaře
Hokus Pokus, RC: 280726106

Základní údaje pacienta:

Příjmení	Hokus
Jméno	Pokus
Titul	Mgr. MUDr., Ph.D.
Adresní číslo	250726106
Datum narození	26.07.1929
Místo narození	Ostrava
Pohlaví	muž
Bydliště	Nálepčova 7777, Karlova 5, 730 03
Pracoviště	Inter 1000
Období poskytl	19/2/2019
Státní občanství	CZ
Identif. číslo	240300

Alergie:
Alergie z OI00K, pylly, doplněno testy KMI

Pojištění pacienta:

Identifikační číslo	Platnost	Platnost do	Typ
213	01.01.2019	31.12.2019	24100001_51A-RU3

Celý systém byl vytvořen naším IT oddělením a máme ho plně pod naší správou. Do budoucna plánujeme rozšíření tohoto portálu a pevně věříme, že tento jednoduchý nástroj lékařům poskytne rychlý, ucelený náhled na data pacienta. Bližší informace o tomto portálu najdete na stránkách intranetu FNO.

Mgr. Radomír Tvrđý

Další krok k efektivní a šetrné léčbě onkologických pacientů

Pokračování ze strany 1

„Ozařování nádoru prsu provádíme v hlubokém nádechu, při němž dojde k oddálení stěny hrudní a srdečního svalu pacientky,“ přibližuje metodu, kterou klinika využívá už déle než rok, její přednos-

ta MUDr. Ing. Jakub Cvek, Ph.D. „A tak zatímco při standardním průběhu radioterapie se dávka záření směřující k srdečnímu svalu pohybuje na úrovni tří až pěti grayů, při řízeném dýchání se běžně dostáváme pod jeden. Když uvážíme, že jeden gray zvyšuje v následujících dvaceti letech života pacientky relativní riziko vzniku srdečních komplikací o sedm pro-

cent, můžeme říci, že se nám daří snížit zatížení srdečního svalu až pětinašobně,“ vysvětluje MUDr. Cvek a dodává, že přestože je karcinom prsu velmi nebezpečné onemocnění, šance pacientek na přežití a další dlouhá léta života jsou dnes velmi vysoké. „Při dlouhodobém přežívání pacientek se však začalo projevovat zvýšené riziko různých kardiologických problémů, ať už to jsou arytmie nebo ischemická choroba srdeční. Proto jsme se začali zaměřovat na to, jak pacientky nejen vyléčit, ale také minimalizovat zmíněné vedlejší účinky naší léčby. Inspiraci jsme našli u našich kolegů v Liverpoolu,“ pokračuje přednosta kliniky s tím, že jeden ze dvou přístrojů pou-

Řízené dýchání při radioterapii karcinomu prsu až pětinašobně minimalizuje možnost následného vzniku srdečních chorob

žívaných na Klinice onkologické FNO k ozařování karcinomu prsu je vybaven systémem pro monitoring dechu. „Nezbytná je ale i spolupráce pacientky, která je při ozařování karcinomu prsu vybavena speciálními brýlemi, díky nimž může sledovat graf své dýchací křivky. Jde o tzv. autokoučing, kdy

cent, můžeme říci, že se nám daří snížit zatížení srdečního svalu až pětinašobně,“ vysvětluje MUDr. Cvek a dodává, že přestože živaných na Klinice onkologické FNO k ozařování karcinomu prsu je vybaven systémem pro monitoring dechu. „Nezbytná je ale i spolupráce pacientky, která je při ozařování karcinomu prsu vybavena speciálními brýlemi, díky nimž může sledovat graf své dýchací křivky. Jde o tzv. autokoučing, kdy

Pozornost soustředěná na bezpečnost personálu

Stres, nepozornost, nezkušenost, neklidný pacient, to vše může být příčinou zranění zdravotnického pracovníka ostrými předměty. O tom, že Fakultní nemocnice Ostrava toto nebezpečí nepodceňuje, svědčí fakt, že má svého zástupce v pracovní skupině Bezpečnost personálu zřízené při Aesculap Akademii. Je jím Mgr. Tomáš Glac, staniční sestra Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FNO (KARIM).

Každý vedoucí pracovník by měl dát sestřím takové pomůcky, aby si mohl s klidným svědomím říct, že udělal maximum pro to, aby se neporanily a nenakazily infekční chorobou.

Můžete zmíněnou pracovní skupinu a její činnost trochu přiblížit?

Pracovní skupinu Bezpečnost personálu tvoří odborníci napříč zdravotnickým spektrem a také napříč republikou. Působí od roku 2009, kdy měla poprvé pomocí dotazníků zmapovat situaci ve zdravotnictví, zjistit, kolik zdravotníků se při práci poranilo o ostrý předmět a jak postupovali. To vše bylo a je provázeno osvětou, kdy se zdravotníci dozvídají, jak při poranění ostrým předmětem správně postupovat, případně jaké bezpečnostní pomůcky používat. V roce 2016 pracovní skupina provedla již třetí dotazníkové šetření – předchozí se uskutečnilo v letech 2010 a 2012 –, do kterého se velkou měrou zapojila Fakultní nemocnice Ostrava. Navíc tentokrát dotazníky nesměřovaly jen k zaměstnancům nemocnic, ale také ke studentům zdravotnických oborů. V našem případě šlo o studenty Lékařské fakulty Ostravské univerzity a Vyšší zdravotnické školy v Ostravě. Účelem bylo zjistit, jaké mají studenti znalosti v oblasti nebezpečí bodného poranění, o poranění ostrým předmětem a o bezpečnostních pomůčkách.

A jaké jejich znalosti jsou?

Výsledky posledního dotazníku bohužel odhalily, že studenti zdravotnických oborů nemají vůbec tušení o poranění ostrým předmětem ani o novinkách v rámci používání bezpečnostních prvků. Takže se v nemocnici i na školách chceme zaměřit na praktickou přípravu studentů, aby znali moderní bezpečnostní pomůcky a uměli je správně používat.

O které pomůcky jde?

Velký pokrok například znamenalo zavedení periferních žilních kanyl s bezpečnostním klipem. Po vytažení kovového mandrénu z kanyly dojde k uzamknutí ostrého hrotu, takže už se nemůže poranit ani sestra, ani pacient. Na KARIM FNO používáme periferní žilní kanyly třetí generace. Ty jsou kromě bezpečnostního klipu opatřeny speciální chlopní, která po vytažení kovového mandrénu zabraňuje vytékání krve z kanyly. To zamezuje jednak znečištění, ale i kontaminaci biologickým materiálem. Například podle údajů v naší knize úrazů došlo po plošném zavedení periferních kanyl s bezpečnostním klipem k výraznému úbytku poranění právě při zavádění periferní žilní kanyly. K takovým zraněním personálu totiž docházelo například ve chvílích, kdy byl pacient neklidný.

V rámci prevence bodného poranění je doporučováno používat automatické lancety na odběr kapilární krve namísto injekčních jehel, bezpečnostní periferní žilní kanyly, tupé aspirační jehly, injekční jehly s krytkou aktivovanou ihned po použití nebo jednorázové bezpečnostní křídélkové či dialyzační jehly.

Při prevenci poranění ostrým předmětem je preferováno používání plastových ampulí oproti skleněným, plastových infuzních lahví nebo vaků namísto skleněných. Se stejným cílem je u malých zákroků dáována přednost jednorázovým skalpelům s bezpečnostní krytkou ostří a jednorázovým nástrojům, kde odpadá manipulace při dekontaminaci a následné dezinfekci a sterilizaci.

Pracovní skupina Bezpečnost personálu se ovšem nezabývá pouze poraněním ostrým předmětem,

ale zaměřuje se i na bezpečnost při používání správného druhu ochranných vyšetřovacích rukavic, na správný postup primování infuzního setu, rizika chemické kontaminace personálu při úpravě antibiotik či antivirotik a podobně. V tomto ohledu je doporučováno použití již připravených antibiotik v režimu „ready to use“, kdy odpadá samotné ředění či úprava antibiotika.

V čem spočívají největší rizika? Na co je třeba dávat si pozor?

Nejrizikovější jsou různé nešvary zdravotníků, jako například vrácení krytů na jehly a bodná poranění při ředění léků. Proto je kladen důraz na to, aby

je žena schopna vizuálně vnímat aktuální polohu svého hrudníku a zároveň tím řídit svůj dech. My ji vyzveme, aby se nadechla, a ve chvíli, kdy je hrudník na potřebné úrovni, ji vyzveme, aby zdržela dech. A v tu chvíli spustíme ozařování, které trvá v průměru kolem patnácti vteřin. Ozařovaných směrů bývá i více. Například když ozařujeme i spádové lymfatické uzliny, opakujeme ozařování zpravidla čtyřikrát," upřesňuje MUDr. Cvek, který o této metodě hovoří v souvislosti s velkými objemy, kdy je ozařován celý prs, nebo případně celá hrudní stěna, a které jsou ozařovány prostřednictvím lineárního urychlovače, nikoliv CyberKnifu. Ten je určen zejména pro ozařování malých nádorů, a technologicky je o krok dál – jde naproti nádoru, je schopen sledovat jeho pohyb a kompenzovat ho. U velkých nádorů ho však nelze použít.

To, zda pacientka formu řízeného dýchání zvládne, si lze prověřit už při zaměřovacím CT vyšetření, jež musí být provedeno v řízeném nádechu. „Pokud se to podaří, je bezmála stoprocentní pravděpodobnost, že zvládne i ozařovací sérii. Jen někdy se stane, že pacientka nespolupracuje, nebo CT ukáže, že oddálení stěny hrudní od srdečního

Zmíněnou metodu by nebylo možné aplikovat bez úzké spolupráce mezi lékaři-fyziky a radiologickými asistenty. „U nás funguje velmi dobře a já bych za to chtěl poděkovat,“ akcentuje MUDr. Ing. Jakub Cvek, Ph.D., přednosta Kliniky onkologické FNO, a dodává, že nezbytná je i kvalitní spolupráce s kardiology, a to zejména při zvažování kardiotoxické chemoterapie a ve chvílích, kdy mají onkologové podezření na srdeční komplikaci.

svalu není natolik významné, abychom ji řízeným dýcháním zatěžovali. Pokud se totiž zkombinují nepříznivé topograficko-anatomické podmínky s horší spoluprací pacientky, může se stát, že přenos radioterapie v řízeném nádechu není tak efektivní, aby to kompenzovalo potenciální technické komplikace v průběhu ozařovací série. Tento nadstandardní způsob léčby totiž přece jen zatěžuje provoz pracoviště a navíc není akceptován pojišťovny, jež tuto formu radioterapie zatím nezahrnuly do plateb,“ poznamenává MUDr. Cvek.

- Zdravotníci jsou při výkonu profese vystaveni celé řadě rizik. Stránky pracovní skupiny Bezpečnost personálu se soustřeďují nejen na prevenci poranění ostrými předměty a nákazy kontaminovaným biologickým materiálem, ale i na další okruhy, v nichž lze zamezit zdravotním následkům výkonu zdravotnického povolání. Příprava doporučených postupů je hlavní náplní pracovní skupiny Bezpečnost personálu a uplatněním směrnice Rady Evropské unie 2010/32/EU v praxi.

- Nejčastějšími infekcemi, které mohou být přeneseny krví, jsou virus žloutenky B, C a virus HIV. Někteří pacienti mohou přenášet viry více, aniž by o tom věděli. V České republice je odhadem infikováno virem VHB

přibližně 55 tisíc obyvatel; virem VHC 21 tisíc a virem HIV 2 200 obyvatel.

- Základní pravidla při poranění zdravotníka
  - Okamžité poskytnutí první pomoci
  - Při poranění ostrým předmětem
    1. Ránu nechte krátkodobě krváčet.
    2. Zastavte krvácení.
    3. Ránu důkladně vymyjte vodou, mýdlem a dezinfekčními prostředky.
  - Při kontaminaci očí, úst, kůže nebo sliznic biologickým materiálem. Zasažené místo pořádně vymyjte vodou.

Vždy nahláste poranění přímému nadřízenému a proveďte zápis. A to i v případě poranění nepoužitým zdravotnickým prostředkem, nebo pokud byl použit osobní ochranný pracovní prostředek.

Důležité údaje pro vyhodnocení události!

1. Kde, čím a při jaké činnosti bylo poranění (kontaminace) způsobeno.
2. Případně údaje o osobě, která může být zdrojem infekce.

Navštivte závodního nebo ošetřujícího lékaře

1. Provedení odběru krve poraněného.
2. Zajištění krve a osoby, jejímž biologickým materiálem došlo ke kontaminaci.

Následná opatření podle výsledků laboratorních vyšetření:

1. Při negativním výsledku vyšetření ukončení sledování zdravotního stavu.
2. Při pozitivním výsledku lékařský dohled po předpokládanou inkubační dobu.

Více na www.bezpecnostpersonalu.cz.

byly plošně používány ředící tupé jehly, které navíc musejí být barevně odlišeny, aby nedošlo k záměně za ostrou injekční jehlu, a tím ke zranění pacienta. Velmi často dochází k bodnému poranění například při chirurgických zákrocích, kdy se lékař poraní šicí jehlou, častá jsou poranění pomocného personálu při likvidaci sterilního stolku, kde lékař nebo sestra ponechávají použitý ostrý materiál, případně se ostrý předmět ocitne v odpadkovém koši a dojde k poranění uklízečky, nebo se sanitářka poraní při balení materiálu a může být nakažena infekční chorobou. Možností je opravdu bezpočet, proto je nezbytné vytvoření bezpečnostního komplexu, jímž je třeba se řídit. Postup je samozřejmě dán vyhláškou, kterou znají všichni zdravotníci, v naší nemocnici se navíc řídíme pokyny danými akreditací. Když se ale přece jen něco takového stane, je velmi důležité nahlásit jakékoliv poranění ostrým předmětem nadřízenému a zaevidovat je do knihy úrazů.

Došlo ve Fakultní nemocnici Ostrava díky osvětě ke zlepšení situace? Dávají si pracovníci více pozor?

Rozhodně ano. Je to jednak díky zmíněné osvětě, jejíž součástí jsou jak náměty na vytvoření základních pravidel na pracovištích, tak i různá tematická školení a informační letáky, jednak díky akreditačním řízením zaměřeným na bezpečnost práce a také v souvislosti se zlepšováním dostupnosti bezpečnostních pomůcek. Každý vedoucí pracovník by měl dát sestřám takové pomůcky, aby si mohl s klidným svědomím říct, že udělal maximum pro to, aby se neporanily a nenakazily infekční chorobou. Jenže každá mince má dvě strany... Dostupnost bezpečnostních pomůcek se zlepšila, teď ovšem musíme motivovat zaměstnance, aby je používali tak, jak mají. I proto se snažíme o výhodách těchto pomůcek co nejvíce informovat, a to nejen v naší fakultní nemocnici. Jednou z možností byl například náš

workshop na loňské konferenci Colours of Sepsis nebo naše přednáška na letošním, už dvacátém ročníku této akce, který se uskutečnil na přelomu ledna a února v ostravském hotelu Clarion.

Texty na dvoustraně: Lenka Gulašiová

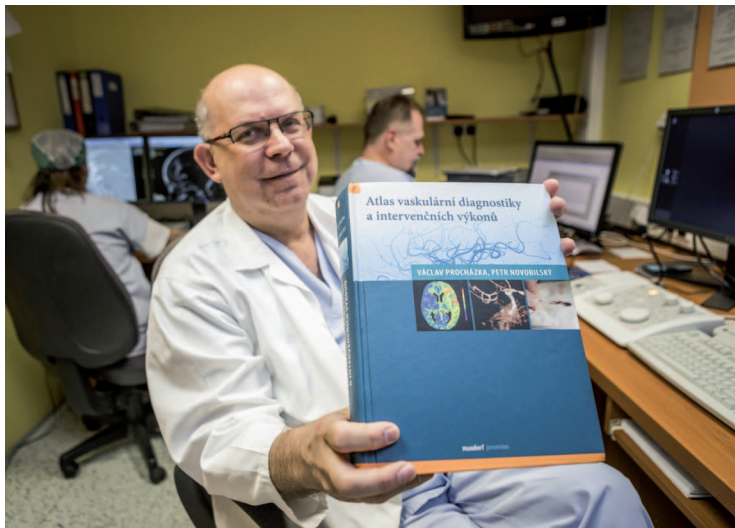
Linhartova cena za nejlepší monografii

Atlas vaskulární diagnostiky a intervenčních výkonů, jehož autorem je tým odborníků z Fakultní nemocnice Ostrava vedený MUDr. Václavem Procházkou, Ph.D., MSc., získal Linhartovu cenu. Tu mu jako nejlepší monografii s cévní a žilní problematikou publikovanou v roce 2017 udělila odborná porota České angiologické společnosti.

Atlas, jenž ilustruje a prakticky vysvětluje radiologické nálezy v povodí cév celého těla, navazuje na publikaci Vaskulární diagnostika a intervenční výkon, která rovněž získala Linhartovu cenu a byla ohodnocena také Prusíkovou cenou. „Tato publikace – předvoj zmiňovaného atlasu – byla zaměřena na diagnostiku, péči o pacienta a diagnostické postupy,“ přibližuje předchozí úspěšnou práci MUDr. Procházkou. „Atlas vaskulární diagnostiky a intervenčních výkonů je však se svými 640 stranami a se dvěma tisícovkami fotografií a ilustračních materiálů mnohem obsáhlejší než tato monografie,“ vysvětluje s tím, že jde o soubor nejzajímavějších případů cévních intervencí a endovaskulární léčby zaznamenaných v průběhu posledních dvaceti let. „Jde o ojedinělé případy, s nimiž se lékař potká třeba jen jednou,“ říká MUDr. Procházkou a konstatuje, že společně s kolegy na této unikátní publikaci pracoval tři

roky. Vydalo ji nakladatelství Maxdorf, které monografii přihlásilo do výroční soutěže Purkyňovy společnosti. Ta vyvrcholí v květnu letošního roku.

„Cílovou skupinou atlasu, jehož hmotnost mimochodem činí zhruba šest kilogramů, jsou studenti lékařských fakult, radiologičtí asistenti, sestry katetrizačních sálů i mladí lékaři, kteří se chtějí zabývat cévní radiologií, invazivní radiologií nebo cévní chirurgií,“ pokračuje MUDr. Procházkou, jehož těší, že atlas získal prestižní ocenění v konkurenci dalších čtyř publikací. „Linhartova cena je pro mě o to významnější, že jsem měl možnost s doktorem Linhartem, jehož jméno nese, a který se dlou-

há léta věnoval problematice cévních dolních končetin, v minulosti strávit určitý čas,“ dodává s tím, že se spoluautory už nyní pracuje na interaktivní trojrozměrné elektronické publikaci zaměřené na anatomii a neurointervenční výkon.

- gl

Glaukom aneb Tichý zloděj zraku

Ve čtvrtek 15. března se ve Fakultní nemocnici Ostrava uskutečnil Den glaukomu. Oční klinika FNO se u příležitosti Světového dne zeleného zákalu soustředila na osvětu a prevenci a seznámila veřejnost s tímto onemocněním, při němž dochází k degeneraci a odumírání zrakového nervu, a kvůli kterému ve světě oslepo už zhruba 4,5 milionu lidí. Tento počet by měl podle odhadů stoupnout do roku 2020 na více než 11 milionů.

„Jak je ze statistických údajů patrné, glaukom rozhodně není onemocnění, které je radno podceňovat. Zelený zákal je totiž příčinou zhruba deseti procent ze všech případů oslepnutí. Navíc postupuje velice plíživě, takže bez odborného vyšetření člověk dlouho nepozná, že má problém. Dá se říci, že glaukom je tichý zloděj zraku. Když si člověk všimne, že má zelený zákal, je už pozdě. Proto je prevence tak důležitá,“ apeloval na obezřetnost a předvídatost veřejnosti MUDr. Jan Němčanský, Ph.D., přednosta Oční kliniky FNO.

Během Dne glaukomu se mohli přichodzí seznámit s prostorami kliniky i se specifickými vyšetřeními nutnými pro diagnostiku zeleného zákalu. „Rovněž mohli absolvovat screeningové vyšetření

lékaře a nechali si primární screeningové vyšetřit nitrooční tlak a zorné pole, případně kontrastní citlivost a barvocit,“ zdůraznil.

Glaukom se v časných stadiích projevuje zejména tak, že začíná omezovat zorné pole, které se postupně zužuje. „Zpočátku si toho nemocný nemusí vůbec všimnout, protože zmíněný proces probíhá pomalu, v řadě měsíců i let. Zrádné je i to, že na rozdíl od jiných očních chorob je až do pozdních stadií zachována nezměněná centrální zraková ostrost. To znamená, že nemocní přečtou text v dálce, ale ztrácejí periferní vidění. Toho si všimnou často až ve chvíli, kdy se jim stane nějaká nepříjemnost, napří-

klad při řízení auta, nebo to zjistí odborník právě až při speciálním vyšetření,“ upozornil MUDr. Němčanský na zákeřnost tohoto onemocnění a zdůraznil, že změny, k nimž kvůli glaukomu dojde, jsou nevratné. „Pokud zelený zákal zachytíme až ve stadiu, kdy už je poškozené zorné pole, došlo k nevratné poruše zrakového nervu a atrofií a řada důležitých sítnicových buněk a neuronů už je zničena, můžeme stav nemocného pouze stabilizovat, zabránit dalšímu zhoršování. Ale když glaukom zachytíme včas, prognóza je velice dobrá. Jsme schopni jej léčit a zabránit ztrátě zraku. Hlavním terapeutickým cílem je přitom ovlivnění nitroočního tlaku, takže u většiny nemocných postačuje léčba prostřednictvím kapek. Využití ale můžeme i jiné medikamenty, případně aplikovat laserovou léčbu a léčbu operační. Existují ovšem také speciální typy glaukomů, například vrozené vývojové glaukomy, kde prognóza není tak dobrá. I proto je tak důležité, aby lidé svému zraku věnovali pozornost a nezapomínali na prevenci,“ uzavřel MUDr. Jan Němčanský, Ph.D.

- gl -

Týden čtení Policejních pohádek vyvrcholil v naší nemocnici

Příjemné odpoledne naplněné netradičními pohádkami inspirovanými skutečností čekalo na malé pacienty Kliniky dětského lékařství FNO v úterý 13. března. Právě ten den a na tomto místě uzavřeli ostravští policisté týden čtení Policejních pohádek, který byl zahájen 7. března. Policisté se napříč Moravskoslezským krajem věnovali dětem a snažili se prostřednictvím této unikátní publikace přiblížit dětem zásady bezpečného chování a práci policistů. Pohádky velice sugestivně četl ředitel Městského ředitelství policie Ostrava plk. Mgr. Vladimír Štalmach. „Vybral jsem tři pohádky, které by podle mě mohly děti zaujmout. Knížku jsem prolouskal se svým takřka šestiletým vnukem,

takže vím, které příběhy ho zaujaly nejvíc,“ komentoval plukovník Štalmach, v jehož případě šlo o vypravěčskou premiéru před početnějším publikem. Zvládl ji ovšem na výbornou. „Vybral jsem si hned první pohádku o klukovi, který se pohybuje kolem řeky a spadne do splavu. On i jeho kamarádi měli obrovské štěstí, že kolem projížděl policista Honzík, jenž je ústřední postavou pohádek. Druhá pohádka je o dětech, které byly uneseny, a třetí o domečku pomalovaném sprejery. Po každé pohádce následují otázky, které jsou určeny malým posluchačům. Když jsem se po přečtení pohádky o únosu zeptal vnuka, co by se dětem mohlo stát, úplně mě zarazil, když odpověděl, že by pán mohl

děti dokonce i zabít. Nečekal jsem takovou odpověď. Jsem zvědavý, jak budou na pohádky reagovat malí pacienti.“ Ti se po počátečních rozpacích rozpovídali a společně s přítomnými policisty nakonec důkladně probrali všechna otevřená témata. „V závěru setkání policisté každému dítěti předali knihu Policejní pohádky společně s dalším preventivním materiálem s tematikou těchto pohádek a knihy převzaly také zdravotní sestry do knihoven jednotlivých dětských oddělení Fakultní nemocnice Ostrava,“ doplnil por. Bc. Richard Palát, komisař oddělení tisku a prevence, který se příjemného odpoledne zúčastnil.

- gl -

Slezské dny preventivní medicíny 2018

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Ostrava uspořádaly ve dnech 21. až 23. března tradiční konferenci s mezinárodní účastí Slezské dny preventivní medicíny. Konference, která letos probíhala již poosmnácté, byla zařazena do systému celoživotního vzdělávání ve zdravotnictví. Záštitu nad ní převzali hlavní hygienička ČR, hejtman Moravskoslezského kraje a Česká lékařská komora, pozvání přijali i hlavní hygienik Slovenska a zástupci hygienické služby v Polsku. Počet účastníků dosáhl 250, uskutečnilo se 51 přednášek a vystaveno bylo 19 posterů. Zazněla závažná aktuální témata dnešní doby, a to napříč

širokým spektrem odborníků z různých oblastí. Pozornost byla věnována problematice očkování a infekční epidemiologie, výživě a jejímu vlivu na vznik civilizačních onemocnění, novým technologiím detekce mikrobiální kontaminace pitných vod a monitoringu pesticidů v podzemních vodách. Část odborného programu byla věnována životnímu a pracovnímu prostředí z hlediska jejich vlivu na zdraví člověka. Poslední den konference patřil nejzávažnějším celosvětovým problémům – narůstající antimikrobiální rezistenci a problematice sexuálně přenosných nálezů. Toto multioborové pojetí konference již tradičně vedlo k bohatým diskusím a závěrům.

Kapka naděje opět obdarovávala

V únoru předal ředitel fondu Kapka naděje Jan Fischer zástupcům Kliniky dětského lékařství Fakultní nemocnice Ostrava věcný dar v hodnotě 230 470 korun. Přítomni byli i představitelé firem, které finančně přispěly na pořízení zmíněného daru. Jde o tři infuzní pumpy Braun Infusomat P v celkové hodnotě 99 825 korun, které se vyznačují jednoduchým ovládním, vysokou kvalitou a přesným dávkováním. Součástí daru jsou i speciální lůžka, infuzní stojan a další předměty upotřebitelné při péči o pacienty. Po slavnostním předání hosté navštívili malé hospitalizované pacienty, aby jim přímo na pokojích předali osobní dárky, a pak se vydali i na návštěvu lékárny.

Blahopřejeme

V dubnu slaví významné životní jubileum naši kolegové:

Tomáš Kurka
Lenka Lukšová
Yweta Janošcová
Ludmila Koubková
Radmila Kolderová
Věroslava Kusáková
MUDr. Jana Klosová
MUDr. Leoš Pleva, Ph.D.
MUDr. Zdeňka Hajduková, Ph.D.

Děkujeme za práci, kterou jste pro naši nemocnici vykonali, a do dalších let vám přejeme radost a spokojenost v osobním životě.

Inzerce zdarma

- Prodám dvě koloběžky značky OLPRAN 7 pro dospělé osoby. Jsou očipovány MP. Ještě jeden rok v záruce. Použité pouze 3x. Cena: 3 tisíce korun za kus. Informace: 731 468 391.
- Hledáme pro jedenáctiletou tanečnici cílevědomého chlapce ve věku 11 až 14 let, který má zájem o LAT a STT tanec. Trénuje od 4,5 let v Dance Studiu Ostrava 3x týdně. Trenéry jsou manželé Bankovi. Příjemný kolektiv mladých a špičkových tanečníků, soutěže, vystoupení a soustředění. Telefon: 777 551 097.
- Prodám družstevní byt 2+1, Ostrava-Poruba, náměstí Družby, cena: 850 tisíc korun. Kontakt: 774 809 063.
- Prodám byt 3+1 v osobním vlastnictví v Ostravě-Zábřehu. Byt po celkové rekonstrukci. V blízkosti MHD, pošta, škola, školka, zámek, Ostravar Aréna, Avion Shopping Park. Cena 1,7 milionu korun. Volný po domluvě. Kontakt: 775 069 392.
- Prodám byt 2+1 po rekonstrukci. Byt se nachází za Kauflandem v Ostravě-Porubě. Kontakt: 777 790 271.

Cestovní agentura Posedlost s.r.o.

www.posedlost.cz

Domov sester – 14. p.

596 633 291, 774 784 094

PENZION U ŠÍPKŮ

nabízí ubytování v jedno- a vícelůžkových pokojích.
 Hlídané parkoviště, wifi zdarma, možnost zapůjčení automobilu.
 Snídaně s donáškou na pokoj.

VELMI BLÍZKO FAKULTNÍ NEMOCNICE OSTRAVA!!!

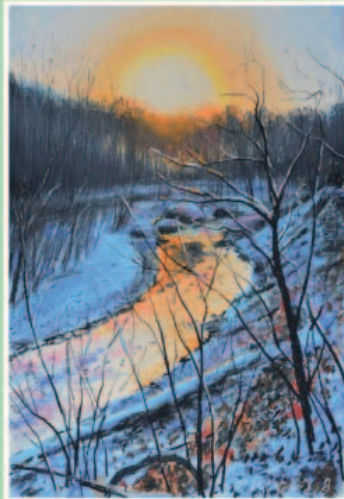
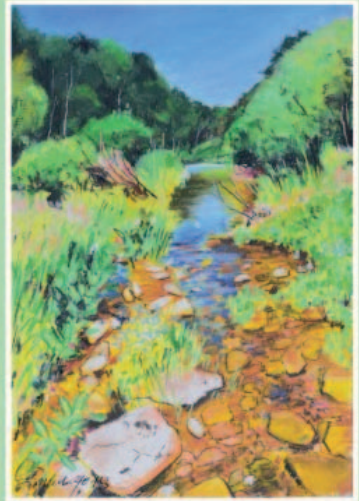
Kontakt: **776 886 606**
www.penzionusipku.cz

Galerie Ametyst

Krajina v nemocnici

Od 23. dubna se Galerie Ametyst doslova ponoří do přírody. K vidění zde totiž budou obrazy známého ostravského umělce Štěpána Mlecčka na téma krajina. Návštěvníci tak uvidí například pastely s tematikou beskydských hor i luk, okolí řeky Odry, podzimní zátiší i čekání přírody na léto. Čtyřiašedesátiletý rodák z Ostravy prožil své dětství v kouzelném prostředí řeky Morávky za pilou ve Starém Městě (okres Frýdek-Místek). Po přestěhování do Havířova začal navštěvovat kurzy kreslení u Vojtěcha Berky a následně se vyučil aranžérem ve Frýdku-Místku. Později pokračoval dále ve studiu malby a jejích technik. První větší samostatnou výstavu měl už v roce 1985 v Galerii Kino Kavárna v Karviné, vystavoval ale i v dalších městech na severu Moravy, nejčastěji však ve Frýdku-Místku. Důvodem je fakt, že Beskydy si získaly jeho srdce natolik, že mnoho jeho obrazů

je inspirováno právě touto krajinou, po níž se sám často a rád toulá. Výstava v Galerii Ametyst potrvá do konce května. Více informací o díle Štěpána Mlecčka naleznete na www.galeriemleccko.cz.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat primáři ORIM MUDr. Janu Jahodovi a celému kolektivu zdravotníků KARIM – ORIM 4 za vynikající zdravotní péči a za záchranu mého manžela.

Dagmar Lukešová

Nadační fond Pavla Novotného předal v pátek 9. března tři speciální lavice určené pro pacienty ortopedické ambulance fakultní nemocnice. Předání lavic v hodnotě 8 615 korun se zúčastnily náměstkyně pro ošetrovatelskou péči PhDr. Andrea Vilímkové a vrchní sestra ortopedického oddělení Mgr. Soňa Skřipalová.

TENTO ZPRAVODAJ TISKNE

Czech Print Center

CZECH PRINT CENTER a.s.
 Provozovna Ostrava
 Na Rovince 876
 720 00 Ostrava-Hrabová
 Tel.: 596 668 111
www.cpcenter.cz

Vydavatel: FN Ostrava • Tel. č.: 597 372 578 •
 E-mail: redakce@fno.cz • Grafika a zlom: ASEITA spol. s r. o. • Foto: Jiří Zerzoň, Jana Gojová, archiv FNO • Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat dodané texty • Uzávěrka: Každý poslední pátek v měsíci • Určeno pro vnitřní potřebu FN Ostrava